

Αποχαιρετώ το δημοτικό ..... Πηγαίνω στο Γυμνάσιο : Μια νέα πρόκληση. Μια δυναμική διαδικασία αλλαγών.

Αναστασία Γουρουντή, Στέλεχος Πρόληψης στο ΚΠ Αθηνά Αφαία –

4^η Δημοτική Κοινότητα Δ.Α., Κοιν. Ανθρωπολόγος MSc

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Η αλλαγή σχολικής βαθμίδας από το δημοτικό στο γυμνάσιο συνιστά μια σημαντική αλλαγή στην ζωή των παιδιών. Η μετάβαση είναι η εξελικτική διαδικασία που οδηγεί από μια κατάσταση σε μια άλλη, πέρασμα, αλλαγή (Μπαμπινιώτης, 2012).

Μεταβάσεις συμβαίνουν σε όλη τη διάρκεια της ζωής των ανθρώπων. Το άτομο περνάει διαρκώς από στάδια ωρίμανσης. Η μετάβαση σχετίζεται με την κρίση. Είναι μια κατάσταση αλλαγής και μεταμόρφωσης, μια μεταβολή στους ρόλους, μια νέα αίσθηση του εαυτού.

Οι **μεταβάσεις** κουβαλούν αμφιθυμία: από τη μία χαίρεσαι που έχεις φτάσει εκεί που πρέπει ή επιθυμείς, από την άλλη μπορεί να αγχώνεσαι ή να φοβάσαι για το καινούργιο. Είναι σαν «γέφυρες» που συνδέουν το παλιό με το νέο μας εαυτό. Έτσι, εξελίσσεται ο άνθρωπος και ωριμάζει. Η διαδικασία μπορεί να είναι επίπονη, γι' αυτό και τα παιδιά αλλά και οι ενήλικες είναι χρήσιμο να δίνουν χώρο και χρόνο.

Η διαδικασία της μετάβασης οδηγεί τα παιδιά σε αποχωρισμό και πένθος. Θρηνούν την απώλεια την παιδικής ηλικίας με την ανεμελιά και το παιχνίδι και μπαίνουν σε μια νέα φάση προσαρμογής στην οποία καλούνται να υιοθετήσουν καινούργιες συμπεριφορές (διαφορετικό λεξιλόγιο, ντύσιμο κτλ). Εμφανίζονται υπαρξιακές αναζητήσεις για το ποιος είμαι, τι θέλω να κάνω στην ζωή μου αλλά και ποιο είναι το νόημα της ζωής.

Στο πλαίσιο του σχολείου η μετάβαση σχετίζεται πρακτικά με την αλλαγή της εκπαιδευτικής βαθμίδας και αναπτυξιακά με την αποχώρηση από την παιδική ηλικία και το πέρασμα στην εφηβεία που συνεπάγεται πλέον μια νέα πορεία ανακάλυψης του εαυτού και των κοινωνικών σχέσεων και δομών.

Οι ενήλικες (γονείς και εκπαιδευτικοί) χρειάζεται να δώσουν χώρο για αυτενέργεια στο παιδί και να το ακούν με ενσυναίσθηση. Όταν το παιδί έχει δίπλα του ενήλικες με ενδιαφέρον, παρότρυνση και νοιάξιμο, θα νιώσει έτοιμο και δυνατό να αναλάβει ευθύνες και να βρει τον τρόπο του να κάνει τα πράγματα που το αφορούν, άρα και τις μεταβάσεις.

Οι προέφηβοι έχουν πολλές και έντονες ψυχικές συγκρούσεις. Χαίρονται που μεγαλώνουν και κάνουν ένα καινούργιο ξεκίνημα. Αισθάνονται φόβο για τις νέες προκλήσεις, ικανοποίηση, ανακούφιση που κατάφεραν να ολοκληρώσουν μια βασική βαθμίδα εκπαίδευσης, αγωνία για τις διαπροσωπικές σχέσεις με τους συνομήλικους, τους μεγαλύτερους μαθητές και τους καθηγητές, αλλά και την ανταπόκριση στις καινούργιες απαιτήσεις. Διάχυτη είναι η θλίψη, γιατί αφήνουν το δημοτικό σχολείο και έτσι χάνουν τους δασκάλους τους και κάποιους συμμαθητές. Χάνουν, επίσης, τη στήριξη, τη ζεστασιά και το νοιάξιμο που δέχτηκαν όσα χρόνια ήταν μαθητές στο δημοτικό.

Μία άλλη σημαντική αλλαγή είναι η αυτή στο status του μαθητή. Οι μαθητές της έκτης είναι οι «μεγάλοι» και ισχυροί του Δημοτικού ενώ στην πρώτη γυμνασίου μπαίνουν εκ νέου στο ρόλο του μικρού.

Το Κέντρο Πρόληψης «Αθηνά Αφαία» υλοποιεί το εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τη μετάβαση από το δημοτικό στο γυμνάσιο με τίτλο «Πάμε στο Γυμνάσιο». Υλοποιείται εδώ και πέντε χρόνια κάθε Ιούνιο στον χώρο του κέντρου μας και αποτελείται από 3 δίωρες συναντήσεις και μια τετράωρη συνάντηση. Μέχρι πέρυσι η ομάδα αποτελούνταν από δασκάλους και καθηγητές γυμνασίου ώστε να υπάρχει αλληλεπίδραση ανάμεσα στις εκπαιδευτικές βαθμίδες.

Στην πρώτη συνάντηση γίνεται η γνωριμία των μελών και η νοηματοδότηση των βασικών εννοιών Δημοτικό, Μετάβαση και Γυμνάσιο.

Στην δεύτερη συνάντηση εστιάζουμε στις επιρροές και την διαχείριση τους και στις δύο βαθμίδες εκπαίδευσης δίνοντας περισσότερη έμφαση στην δευτεροβάθμια.

Στην τρίτη συνάντηση ασχολούμαστε με την φιλία και το ρόλο που παίζει στην ζωή των εφήβων.

Στην τέταρτη και πέμπτη συνάντηση επικεντρώνουμε στην διαχείριση των επιρροών σε σχέση με την φιλία, μιλάμε για την εφηβεία και το κομμάτι Μεγαλώνω και Αλλάζω. Στο κλείσιμο αποχαιρετάμε το Δημοτικό και διαχειριζόμαστε την απώλεια αυτή με την χρήση εκφραστικών μέσων.

Υλικό από προγράμματα που υλοποιήθηκαν τα προηγούμενα χρόνια από τα στελέχη του κέντρου μας σε σχολεία του 4^{ου} διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Σε πρόγραμμα πρόληψης που είχε γίνει στο 144^ο δημοτικό Αθηνών μεταξύ άλλων οι μαθητές χωρισμένοι σε μικρές ομάδες έγραψαν για τις επιρροές που δέχονται στην φάση που βρίσκονται και αυτές που πιστεύουν ή φαντάζονται ότι θα δέχονται όταν θα πάνε στο Γυμνάσιο.

Τα ηλεκτρονικά παιχνίδια, η μουσική, κυρίως η ραπ καθώς και ο αθλητισμός υπήρχαν και στις δύο βαθμίδες εκπαίδευσης. Οι φιλία απασχόλησε όλες σχεδόν τις

ομάδες εστιάζοντας στο γεγονός ότι ορισμένες φίλιες θα χαθούν και αυτό τους στενοχωρούσε πολύ. Μια ομάδα αναφέρθηκε σε φίλιες με μεγαλύτερα παιδιά που πιστεύουν ότι θα ασκήσουν επιρροή πάνω τους, μπορεί και αρνητική. Άλλη ομάδα αναφέρθηκε στον φόβο τους από την όχι σωστή χρήση του κινητού τηλεφώνου θεωρώντας το απαραίτητο αξεσουάρ της εφηβείας. Αυτό που έγραψαν όλες οι ομάδες το οποίο φαίνεται ότι χαίρονται περισσότερο στο δημοτικό και πιστεύουν δεν θα έχουν στο γυμνάσιο και άρα θα επηρεάζει αρνητικά την διάθεση τους είναι ο χρόνος. Στο γυμνάσιο ο χρόνος θεωρούν ότι θα είναι περιορισμένος λόγω πολλών υποχρεώσεων και πιο δύσκολων μαθημάτων. Φοβούνται ότι δεν θα έχουν χρόνο για ανεμελιά, τον αθλητισμό, τα ηλεκτρονικά παιχνίδια και άλλα χόμπι. Φυσικά έγινε συζήτηση για όλα αυτά και την σωστή διαχείριση του.

Στο 57^ο δημοτικό Αθηνών δουλέψαμε το Μεγαλώνω και Αλλάζω. Σε μικρές ομάδες οι μαθητές έγραψαν για τις αλλαγές που βλέπουν ότι έχουν γίνει πάνω τους όντας στην έκτη τάξη του δημοτικού. Όλες οι ομάδες εστίασαν στο σώμα -βάρος, ύψος και νούμερο παπουτσιού. Αισθάνονταν δυνατοί /ες, όμορφοι /ες στη φάση αυτή της ζωής τους. Η εμφάνιση παίζει σημαντικό ρόλο στην εφηβεία. Θεωρούσαν ότι έχουν περισσότερες γνώσεις και εμπειρίες άρα ήταν πιο έξυπνοι /ες και μπορούσαν να φτιάχνουν καλύτερες σχέσεις που να στηρίζονται στην αγάπη. Έχουν γίνει πιο έντονοι /ες ως προσωπικότητες για αυτό και υπάρχουν περισσότεροι τσακωμοί, συγκρούσεις και κόντρες σε αυτή την ηλικία καθώς και νεύρα. Έχουν αλλάξει τα παιχνίδια που παίζουν τα οποία είναι περισσότερο ομαδοκεντρικά.

Στις επιλογές που έχουν οι μαθητές για τον αποχαιρετισμό είναι και το γράμμα προς συμμαθητές, τα μικρότερα παιδιά στο σχολείο ή τον εκπαιδευτικό.

Στο 66^ο δημοτικό σχολείο μια μικρή ομάδα μαθητών έγραψε ένα χιουμοριστικό γράμμα προς τον εκπαιδευτικό της τάξης τον οποίο είχαν δύο χρόνια και θα τους έλλειπε πολύ.

Αφού στείλαμε τον προηγούμενο δάσκαλο στο τρελοκομείο, βγήκαμε στους δρόμους για να βρούμε τον καλύτερο δάσκαλο να μας διδάξει. Στην αρχή πήραμε συνέντευξη από έναν της στρατιωτικής σχολής που είχε όμως προβλήματα θυμού και ξεσπούσε στα παιδιά. Μετά βρήκαμε ένα δάσκαλο που φοβόταν τόσο πολύ τα παιδιά που δεν μπορούσε να μιλήσει. Μετά από πολλές ώρες και έχοντας συναντήσει πολλούς δασκάλους: τον ευκολόπιστο που πίστευε ότι του έλεγαν τα παιδιά, τον κομπιουτεράκια που σε όλο το μάθημα ασχολιόταν με το κινητό του, τον υπναρά που κοιμόταν στην τάξη και ξυπνούσε μόνο όταν άκουγε το κουδούνι του διαλλείματος, βρήκαμε τον τέλειο δάσκαλο που εξηγούσε τα πράγματα πολύ καλά, μπορούσε να βάλει τάξη, ήταν έξυπνος, αυστηρός όταν χρειαζόταν και αγαπητός στα παιδιά.....

Κυρίες και κύριοι σας παρουσιάζουμε τον κύριο .....

Παρά τις δυσκολίες που έχουν προκύψει λόγω της πρωτόγνωρης εμπειρίας της πανδημίας του covid – 19 είναι σημαντικό τα παιδιά να αποχαιρετίσουν το δημοτικό και να εκφράσουν τα συναισθήματα, τις σκέψεις, τους φόβους και τα όνειρα τους για το μέγλωμα τους και την αλλαγή που έρχεται.

Θα μπορούσατε να δημιουργήσετε σε συνεργασία με μαθητές και γονείς ένα λεύκωμα φωτογραφιών, συναισθημάτων και σκέψεων σε word ή σε κάποιο άλλο πρόγραμμα στον υπολογιστή για την τελευταία χρονιά στο δημοτικό και να σταλεί με email σε όλους ως ενθύμιο.

Να γίνει συζήτηση για ότι έχουν ακούσει για το γυμνάσιο δεδομένου ότι μεταξύ των παιδιών κυκλοφορούν και μύθοι. Στη συνέχεια, να γίνει ενημέρωση των μαθητών μέσω έγκυρων ιστοσελίδων για το πρόγραμμα στο Γυμνάσιο, για τα μαθήματα, για τις απουσίες κ.α. καθώς και διαδικτυακή επίσκεψη των μαθητών στο blog του Γυμνασίου, που θα μεταβούν την νέα σχολική χρονιά.

Δίνουμε στα παιδιά την δυνατότητα να σκεφτούν πώς θα ήθελαν «χαιρετήσουν» το Δημοτικό και να κλείσουν αυτό το κύκλο.

Μια όμορφη δραστηριότητα κλεισίματος που θα μπορούσαν να κάνουν τα παιδιά και να ανεβεί στην εκπαιδευτική πλατφόρμα είναι να γράψουν

Αν το Δημοτικό ήταν τραγούδι, ποιο θα ήταν

Αν ήταν λουλούδι, ποιο θα ήταν

Αν ήταν χρώμα, ποιο θα ήταν

Αν ήταν συναισθήματα, ποια θα ήταν

Αν ήταν μονό μια φράση, ποια θα έγραφαν...

Ο μαθητής χρειάζεται το σχολείο ως σταθμό, την οικογένεια ως σύμμαχο, τον δάσκαλο-α ως συνοδοιπόρο. Αν αυτά υπάρχουν στην ζωή του, θα είναι ομαλότερη η προσαρμογή σε κάθε νέα βαθμίδα.